

دراماتورژی؛ تحولی در تئاتر

ماری لاکهرست

مترجمان

منادا ناطقی - میلاد عابدینی

این کتاب ترجمه‌ای است از:

Dramaturgy: A Revolution in Theatre

Mary Luckhurst

جموعه زیرنظر: دکتر قطب‌الدین صادقی

سرشناسه:	کهرست، ماری	Luckhurst, Mary
عنوان و نام پدیدآور:	دراماتورژی: تحولی در تئاتر / ماری لاکهرست؛ مترجمان منادا ناصقی، میلاد مابندین	
مشخصات ناشر:	تهران: نشر قطب، ۱۳۹۳	
مشخصات ظاهری:	۳۳۴ ص	
فروست:	سلسله انتشارات - ۱۳۸۸، تئاتر، زیباییات نمایشی - ۳۶۹، تئاتر امروز جهان - ۷۲	
شابک:	۹۷۸-۶۰۰-۱۱۹-۷۷۳-۴	
وضعیت فهرست‌نویسی:	فیا	
یادداشت:	عنوان اصلی: Dramaturgy: A Revolution in Theatre, c 2006	
عنوان دیگر:	دراماتورژی، انقلاب در تئاتر	
موضوع:	نمایش - تهیه و کارگردانی	
شناسه‌ی افزوده:	ناطقی، منادا، ۱۳۶۵ - ، مترجم	
شناسه‌ی افزوده:	عابدینی، میلاد، ۱۳۶۴ - ، مترجم	
رده‌بندی کنگره:	۱۳۹۳ د ۴ ۲۶ ل / ۲۰۵۳ PN	
رده‌بندی دیویی:	۷۹۲/۰۲۳	
شماره‌ی کتاب‌شناسی ملی:	۳۵۵۹۴۵۲	

ISBN: 978-600-119-773-4

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۱۱۹-۷۷۳-۴



دراماتورژی؛ تحولی در تئاتر

ماری لاکهرست

مترجمان: منادا ناطقی - میلاد عابدینی

چاپ اول: ۱۳۹۵

چاپ: دیجیتال نقش

تیراژ: ۴۰۰ نسخه

بها: ۲۵۰۰۰ تومان

این ساده از این اثر، به هر شکلی،

بدون اجازه ممنوع است.

خیابان دکتر فاطمی، خیابان ششم (ششم)، کوچه‌ی بنفشه، پلاک ۸

تلفن: ۳-۸۹۷۳۳۱۱

دورنگار: ۸۹۶۸۹۶۸۹۶

کد پستی: ۱۳۰۰۷۳۳۱۳

www.nashreghatreh.com

info@nashreghatreh.com

nashr.ghatreh@yahoo.com

Printed in the Islamic Republic of Iran

فهرست

مجموعه‌ی ناتر امروز حقان.....	۷
فصل اول: مقدمه.....	۱۱
فصل دوم: گاتهلد لسیگ و دراماتورژی هامبورگ.....	۳۷
فصل سوم: دراماتورژی انگلستان در قرن نوزدهم.....	۶۵
فصل چهارم: ویلیام آرچر و هارلی گرانویچ، باکر و پیدایش مدیریت ادبی...۱۰۱	۱۰۱
فصل پنجم: برتولت برشت؛ نظریه و تجزیه‌ی دراماتورژ.....	۱۳۷
فصل ششم: کنت تینان و تئاتر ملی.....	۱۸۳
فصل هفتم: دراماتورژی و مدیریت ادبی در انگلستان امروزی.....	۲۴۳
فصل هشتم: نتیجه‌گیری.....	۳۲۷

مجموعه‌ی آثار امروز جهان

وجود بیش از هجده دانشکده‌ی هنرهای نمایشی دولتی و خصوصی در سراسر کشور، به اضافه‌ی ده‌ها کارگاه آزاد آموزش هنر بازیگری و کارگردانی، که هر ساله دست‌کم ۱۲۰۰ فارغ‌التحصیل متعهد و تعلیم‌دیده وارد بازار تولید هنرهای نمایشی می‌کنند، در جوار ۴۲۰۰ گروه و طلب شرکت در جشنواره‌ی نمایش‌های آیینی - سنتی، ۳۳۶ گروه تئاتر محالین در سراسر کشور، ۵۱۰ گروه تئاتر مردمی در ۴۳۷ سرای محله‌های تهران، وجود ۱۲۰ گروه تئاتر فعال در حوزه‌ی نمایش‌های ویژه‌ی کودک و نوجوان، ۱۵۱ گروه تئاتر عروسکی متقاضی در جشنواره‌های داخلی تئاتر عروسکی، ۲۶۷ گروه خیابانی دارای پروانه و ۴۷۰ گروه حرفه‌ای خواهان شرکت در جشنواره‌ی سالیانه‌ی تئاتر فجر، که در مجموع یک نیروی فعال ۲۰۰ هزار نفره در سراسر کشور را تشکیل می‌دهند، ما را در برابر مطالبات نیروی فعال، جوان و پویا قرار می‌دهد که برای آموختن و اندوختن، بیش‌تر از هر زمان دیگر، نیازمند منابع و کتاب‌های پرارزش و علمی در همه‌ی زمینه‌های نظری و عملی هنر نمایش‌اند. کافی

است تنها یادآوری کنیم که در زمینه‌ی نمایش‌نامه‌نویسی، در سال ۱۳۹۲، حدود ۳۰۰۰ نمایش‌نامه توسط درام‌نویسان جوان ایرانی به رشته‌ی تحریر درآمده است. ارقام و آمار زمینه‌های دیگر نیز بسیار درخور توجه‌اند:

— برپایی ۸۷ جشنواره و همایش و یادواره: ۳۲ جشنواره‌ی استانی، ۶ جشنواره‌ی منطقه‌ای و ۵۲ جشنواره با عناوین مختلف از سوی گروه‌های نمایش در نقاط مختلف کشور.

— تولید ۴۹۳۸ نمایش از سوی گروه‌های نمایش و ادارات فرهنگ و ارشاد اسلامی - اسر ایران.

— مداد ۶۷۶۱۹ اجرا از نمایش‌های تولید شده در گونه‌های مختلف.

— وجوه ۱۲۱۳۰۹۹ مخاطب و تماشاگر.

— تعداد تالارهای فعال: محل اجرای نمایش در سراسر کشور ۳۹۹ سالن.

طرفه آن‌که (بر طبق آمار ارائه شده از طرف دفتر طرح و برنامه‌ی اداره‌ی کل هنرهای نمایشی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی) این آمار و ارقام تنها مربوط به فعالیت‌های یک ساله‌ی مراکز هنری و ادارات وابسته به وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی است. حال اگر فعالیت‌های گوناگون: ۷۲ کانون نمایش دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی، «کانون‌های فرهنگی و هنری مساجد، واحد فرهنگی - هنری بنیاد شهید، واحد آموزش و تربیت حوزه‌ی هنری سازمان تبلیغات اسلامی، و سرانجام حجم بالای آموزش و تربیت نمایش در ده‌ها خانه‌ی فرهنگی و فرهنگ‌سراهای تهران و شهرستان‌ها را هم بیفزاییم، خواهیم دید با نیرو، توان، کار و خلاقیت بسیار گسترده‌تری روبه‌رویم که به علت جوانی و جست‌وجوگری، از هر نظر نیازمند تعلیم و آموزش‌اند. بنابراین بر اهل فن و قلم و مراکز علمی و انتشاراتی است تا در برابر استقبال گسترده و بی‌سابقه‌ی هنرمندان، دانشجویان و هنرجویان از این هنر پایه‌ای کهن و توانمند، تا آن‌جا که در توان دارند، بکوشند به قدروسع و دانش خود از خرمن تجارب زنده و منابع علمی امروز دنیا توشه بردارند و به نوبه‌ی خود، پالوده و

پیراسته و علمی، در دسترس این نسل جست‌وجوگر و زنده و فعال بگذارند، تا حتی‌الامکان فاصله‌ی فنی و فکری خود را با آخرین تجربیات و دستاوردهای امروز جهان کم و کم‌تر کرده باشیم.

از این نظر تألیف و ترجمه‌ی مجموعه‌ای از کتاب‌های ارزنده و علمی که هم، ارزش دانشگاهی داشته باشد و به کار کلاس‌های درس و تحقیق دانشگاهی بیاید، و هم مفید به حال تجربیات عملی و کارهای اجرایی گروه‌های فعال نمایشی در مراکز حرفه‌ای و تجربی، اولین دل‌مشغولی ما برای تألیف و انتشار این مجموعه است. به خصوص که در غیاب مراکز پژوهشی و علمی، نبود تحقیقات منظم هنرهای نمایشی، فقدان مراکز اسناد و مدارک هنری، و نیز کمبود کتاب و کتابخانه‌های تخصصی، ما در همه‌ی زمینه‌ها با کاستی‌های جدی و پسمندی روبه‌رویم.

وجود پاره‌ای پژوهش‌های سطحی - ژورنالیستی نیز که تألیف‌شان بسیار شتاب‌زده صورت می‌گیرد و اغلب آن‌ها به شدت کهنه و تکراری بوده و یا رونویسی ناشیانه از کتاب‌های دیگران و منابع خارجی‌اند و تقریباً هیچ کدام به نیازهای واقعی امروز هنر و هنرمندان ایران پاسخ نمی‌گویند و تا به امروز جز غلط‌آموزی، سطحی‌نگری و «پخته‌خواری» سود دیگری بر نداشت‌ه‌اند.

گفتن ندارد که خلاقیت‌های نمایشی گوناگون هنرمندان ما زمانی به سامان می‌رسد و از ارزش‌های مثبت و ماندگار برخوردار می‌شود که زیربنای تئوری محکمی داشته باشد. و به درستی این مهم به دست نمی‌آید مگر به یاری آموزش درست، استادان فرهیخته، وجود منابع موثق و داشتن دانش دقیق و علمی که باب نظریات نوین یا بحث‌های تازه را بگشاید، و یا از اصول پایه و راه‌کارهای نوین برای غنای زیبایی‌شناسی نمایش امروز سخن در میان آورد.

از سوی دیگر کثرت فرهنگ‌ها و وجود سبک‌ها، شیوه‌ها و گونه‌های جدید تئاتر در کنار آثار گوناگون بازمانده از حوزه‌های تمدن‌های مختلف از ۲۵۰۰ سال پیش تاکنون، فرهنگ تئاتر را چنان غنی و پیچیده و پرپشتوانه کرده است که بدون

شك بدون تجهیز خود به منابع معتبر تاریخی یا تشریح اصول و روش های آن به یاری منابع پایه ای و مآخذ تشریحی نوین، امکان ندارد از دستاوردها و تجربیات گرانبار هزاران ساله ی این هنر در سطح جهان باخبر شویم.

بنابراین تلاش ما این خواهد بود تا این مجموعه، هم در زمینه ی نظری و عملی به نیازها پاسخ گوید و هم در باب مباحث تاریخی، ژانرها، سبک ها و تجربه های نوین، کمبودها را برطرف کند. و هدف در همه حال ارتقای سطح علمی و کیفی هنر نمایش و تأمین نیاز هنرمندان، دانش آموختگان و دوستداران این هنر در زمینه های فکری و فنی پر ارزش است. باشد تا در جای خود پژوهشگران، منتقدان، گزارشگران هنری و خوانندگان مختلف را نیز به کار آید. و به ویژه هنرمندان گرامی شهرستان های دور و نزدیک را - که امکان دسترسی کمتری به مراکز علمی و دانشگاه ها دارند - از هر نظر یاری رسان باشد.

قطب الدین صادقی